

ذبح

در اسلام، آثار و احکام

مطابق با مذاهب اسلامی

المقدمه:

آیت الله و شیخ الاسلام ابن اراکلی «استبانه»

«دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی»

تألیف:

بنیامین شیرخانی

پژوهشگاه مطالعات تقریبی
مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

سرشناسه	: شیرخانی، بنیامین، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: ذبح در اسلام، آثار و احکام مطابق با مذاهب اسلامی / تألیف بنیامین شیرخانی؛ با مقدمه محسن اراکی؛ [برای] پژوهشگاه مطالعات تقریبی.
مشخصات نشر	: تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۴۴۰ ص.
شابک	: ۳۳۰۰۰۰ ریال ۷-۲۷۷-۱۶۷-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ذبح (فقه)
موضوع	: Slaughtering and slaughter-houses (Islamic law)
موضوع	: قانون شکار (فقه)
موضوع	: Game laws (Islamic law)*
موضوع	: فتوهای شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: ۲۰th century Fatwas, Shiites --
موضوع	: فتوهای اهل سنت -- قرن ۱۴
موضوع	: ۲۰th century Fatwas, Sunnites --
موضوع	: مطالعات تطبیقی
موضوع	: Islamic law -- Comparative studies
شناسه افزوده	: اراکی، محسن، ۱۳۲۰ -، مقدمه نویسنده
شناسه افزوده	: Aaraki, Mohsen
شناسه افزوده	: پژوهشگاه مصداق تقریبی
شناسه افزوده	: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ / ۳ / ۹۵۳ / ۳ / ۱۹۴۴ ر.
رده بندی دیویی	: ۲۹۷ / ۳۷۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۸۵۰۳۸

مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی
پژوهشگاه مصداق تقریبی

نام کتاب: ذبح در اسلام، آثار و احکام؛ مطابق با مذاهب اسلامی

تألیف: بنیامین شیرخانی

تهیه: پژوهشگاه مطالعات تقریبی

ناشر: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۷-۲۷۷-۱۶۷-۹۶۴-۹۷۸

ویرایش: محمود سوری

چاپ: اول

قیمت: ۳۳۰۰۰۰ ریال

نشانی: قم، میدان جهاد، بلوار ۱۵ خرداد، نبش کوچه ۴، پژوهشگاه مطالعات تقریبی، طبقه اول

صندوق پستی: ۳۷۱۸۵-۳۸۷۳ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۱۱۳۸۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه حضرت آیت‌الله شین محسن اراکی	دامت برکاته
۱۷	پیشگفتار	
۲۳	بخش اول کلیات و مفاهیم	تذکیه
۲۵	فصل اول: کلیات	
۲۵	پیشینه	
۲۷	تذکیه در فقه و احکام آن	
۲۸	اثر تذکیه	
۲۸	راه‌های اثبات تذکیه در فقه امامیه	
۲۸	اقسام تذکیه در فقه اهل سنت	
۲۹	الف. تذکیه اختیاری	
۲۹	ب. تذکیه اضطراری	
۳۱	احکام کلی تذکیه	
۳۲	حیوانات قابل تذکیه	
۳۵	فصل دوم: مفاهیم	
۳۵	معنای لغوی ذبح	
۳۵	درآمد	

- ۳۸..... معنای اصطلاحی ذبیح در فقه امامیه
- ۴۰..... معنای اصطلاحی ذبیح در فقه اهل سنت
- ۴۰..... معنای لغوی تذکبه
- ۴۱..... معنای اصطلاحی تذکبه در فقه فریقین
- ۴۲..... برآیند

بخش دوم آثار معنوی، روحی و جسمی ذبیح اسلامی..... ۴۵

فصل اول: آثار فردی استفاده از گوشت حلال..... ۴۷

- ۴۷..... آثار فردی گوشت بر روح و جسم انسان
- ۴۹..... آثار فردی گرسنه از دیدگاه قرآن
- ۵۱..... آثار فردی گوشت از دیدگاه روایات
- ۵۸..... آثار فردی گوشت از دیدگاه شمشندان
- ۶۷..... تأثیرات فردی مصرف گرسنه

فصل دوم: آثار اجتماعی، روانی و اخلاقی روی استفاده از گوشت حرام..... ۷۱

- ۷۱..... آثار اجتماعی گوشت حرام
- ۷۸..... آثار روانی گوشت حرام
- ۸۱..... آثار اخروی گوشت حرام

فصل سوم: آثار وضعی «نام خدا» در ذبیحه اسلامی..... ۸۵

- ۸۵..... درآمد

فصل چهارم: مسلمان بودن ذابح و آثار معنوی ذبیحه او..... ۹۷

بخش سوم ذبیح و تذکبه در فقه اسلامی..... ۱۰۷

فصل اول: حیوانات حلال و حرام گوشت..... ۱۰۹

- ۱۰۹..... درآمد
- ۱۱۱..... خوراکی های حلال و حرام
- ۱۱۳..... حیوانات حلال و حرام گوشت در فقه امامیه
- ۱۱۳..... الف. حیوانات دریایی

- ۱۱۳.....ب. حیوانات خشکی
- ۱۱۴.....ج. پرندگان
- ۱۱۵.....د. حشرات
- ۱۱۶.....حیوانات حلال و حرام گوشت در فقه اهل سنت
- ۱۱۶.....۱. ضب: سوسمار
- ۱۱۷.....۲. ارنب: خرگوش
- ۱۱۸.....۳. ثعلب: رواء
- ۱۱۹.....۴. فنفا: جوجه تیغی
- ۱۲۰.....بررسی قابلیت تذکیر در حیوانات
- ۱۲۰.....شیوه اول
- ۱۲۰.....شیوه دوم
- ۱۲۰.....شیوه سوم
- ۱۲۰.....حیوانات قابل ذبح
- ۱۲۲.....حیوانات قابل نحر
- ۱۲۴.....حیوانات قابل صید (ماهی و میگو)
- ۱۲۵.....صید ماهی
- ۱۲۸.....واژه سمک
- ۱۲۹.....واژه فلس
- ۱۲۹.....فلس در انواع ماهی ها
- ۱۳۰.....روایات مربوط به حلیت ماهیان فلسدار
- ۱۳۲.....چرا ماهی باید در خارج از آب بمیرد؟
- ۱۳۴.....نقش فلس در سلامت ماهیان
- ۱۳۵.....صید میگو
- ۱۳۷.....احکام صید آبزیان در فقه اسلامی
- ۱۳۸.....آراء فقهای شیعه در باره آبزیان

۱۴۱	آرای فقهای اهل سنت درباره آزیان
۱۴۲	آرای فقهای اهل سنت درباره میگو
۱۴۳	جمع‌بندی
۱۴۵	فصل دوم: احکام و شرایط ذابح
۱۴۵	ذابح اهل کتاب از دیدگاه فقهای امامیه
۱۴۶	بررسی ذابح اهل کتاب
۱۵۰	آی فقهای اهل سنت درباره ذابح
۱۵۲	جمع‌بندی آرای فقهای امامیه و اهل سنت
۱۵۳	فصل سوم: ذبح چگونگی و شرایط آن
۱۵۳	۱. لزوم ذکر اسم خداوند
۱۵۴	دسته اول روایات
۱۵۵	دسته دوم روایات
۱۵۶	دسته سوم و چهارم روایات
۱۶۰	آرای فقهای اهل سنت درباره تسمیه (اسمه)
۱۶۳	جمع‌بندی آراء فقهای امامیه و اهل سنت در تسمیه
۱۶۳	۲. استقبال ذبیحه
۱۶۵	دسته اول روایات
۱۶۵	دسته دوم روایات
۱۶۹	آرای فقهای اهل سنت درباره استقبال ذبیحه
۱۷۰	جمع‌بندی آرای فقهای امامیه و اهل سنت در لزوم استقبال
۱۷۱	عدم لزوم استقبال ذابح
۱۷۲	۳. قطع اوداج اربعه، از زیر برآمدگی گلو
۱۷۳	حلقوم (Trachea)
۱۷۳	مری یا سُرخ‌نای (oesophagus)
۱۷۴	دو رگ اطراف آنها

۱۷۵	آرای فقهای اهل سنت در کیفیت ذبح
۱۷۹	آرای فقهای اهل سنت درباره قطع اوداج اربعه
۱۸۰	جمع‌بندی آرای فقهای امامیه و اهل سنت
۱۸۱	سلامت ذبح اسلامی
۱۸۷	۴. جنس ابزار ذبح
۱۹۲	آرای فقهای اهل سنت درباره وسیله ذبح
۱۹۴	- جمع‌بندی آرای فقهای امامیه و اهل سنت
۱۹۵	۵. استقرار حیات، خروج خون و حرکت
۱۹۸	پیشینه شرط استقرار حیات در اقوال فقها
۲۰۰	مفهوم استقرار حیات
۲۰۱	ادله اشتراط استقرار حیات
۲۰۲	نقد و بررسی ادله اشتراط استقرار حیات
۲۰۷	علائم حیات حیوان هنگام ذبح (موضوعیت یا کاشفیت)؟
۲۰۹	آرای فقهای اهل سنت درباره استقرار حیات در ذبیحه
۲۱۲	آرای فقهای اهل سنت درباره خروج خون و حرکت
۲۱۳	جمع‌بندی آرای فقهای امامیه و اهل سنت
۲۱۷	۱. مستحبات، مکروهات و اعضای حرام ذبیحه
۲۱۷	۲. حقوق حیوانات در اسلام
۲۱۷	۱) مستحبات، مکروهات و اعضای حرام ذبیحه
۲۲۱	آرای فقهای اهل سنت درباره مستحبات ذبح
۲۲۴	آرای فقهای اهل سنت درباره مکروهات ذبح
۲۲۵	اعضای حرام در ذبیحه
۲۲۶	۲) حقوق حیوانات در اسلام
۲۳۱	فصل چهارم: بررسی ابزار جدید ذبح، اشکال‌ها، پاسخ‌ها و راهکارها
۲۳۲	نوع کارکرد و عملکرد دستگاه

۲۳۲	ذبح مکانیکی و دستگاه‌های پیشرفته
۲۳۳	بررسی ابزار جدید دستگاه‌های ذبح
۲۳۴	اشکال‌ها، پاسخ‌ها و راهکارها
۲۳۴	۱. استناد ذبح به انسان یا دستگاه
۲۳۵	۲. چگونگی ذکر نام خدا
۲۳۸	۳. چگونگی استقبال دستگاه و حیوان
۲۳۹	۴. چگونگی ابزارآلات دستگاه در ذبح
۲۴۱	ذبح و چکیده
۲۴۱	فتاوی‌ای اهل سنت درباره ذبح با دستگاه
۲۴۲	فتاوی‌ای اهل سنت درباره استفاده از شوک هنگام ذبح
۲۴۹	مکان ذبح
۲۵۰	نقش ناظران شرعی بر ذبح - کشته‌رهای غیراسلامی
۲۵۱	شرح وظایف کارشناسان ناظر شرعی ذبح
۲۵۵	بیهوشی الکتریکی
۲۵۵	تنظیم شوکر و ولتاژ
۲۵۶	علائم بیهوشی گاو و گوسفند
۲۵۶	عوامل مؤثر در شوک طیور
۲۵۶	علائم بیهوشی مرغ
۲۵۷	نکات مهم بعد از شوک
۲۵۸	الزامات ذبح و صید شرعی
۲۵۹	شرایط فرعی در ذبح با دستگاه
۲۶۰	اعمال مکروه در ذبح با دستگاه
۲۶۰	گواهی حلال
۲۶۱	انواع گواهی حلال
۲۶۱	مدت اعتبار گواهی حلال

۲۶۲	.....	مراکز صدور گواهی حلال
۲۶۲	.....	مراحل گام به گام برای گرفتن گواهی حلال
۲۶۳	.....	استفاده از علامت حلال
۲۶۳	.....	دستورالعمل های کلی برای استفاده از واژه حلال
۲۶۵	.....	بخش چهارم: صید و شکار
۲۶۷	.....	صید با حیوانات شکاری
۲۶۹	.....	فصل اول: صید و شکار از دیدگاه فقهای امامیه
۲۷۲	.....	۱. سگ شکاری
۲۷۲	.....	دسته اول روایات در باره شکار سگ
۲۷۴	.....	دسته دوم روایات در باره شکار سگ
۲۷۴	.....	دسته سوم روایات در باره شکار سگ
۲۷۵	.....	دسته چهارم روایات در باره شکار سگ
۲۷۸	.....	دسته پنجم روایات در باره شکار سگ
۲۷۹	.....	شروط استفاده از سگ شکاری
۲۸۵	.....	بررسی و تحلیل روایات شکار
۲۸۶	.....	سببیت تذکیر در سگ معلّم و سلاح
۲۸۹	.....	۲. شکار با سلاح
۲۸۹	.....	دسته اول روایات در باره شکار با سلاح
۲۹۰	.....	دسته دوم روایات در باره شکار با سلاح
۲۹۱	.....	دسته سوم روایات در باره شکار با سلاح
۲۹۲	.....	دسته چهارم روایات در باره شکار با سلاح
۲۹۳	.....	دسته پنجم روایات در باره شکار با سلاح
۲۹۴	.....	دسته ششم روایات در باره شکار با سلاح
۲۹۹	.....	۳. صید ماهی
۳۰۰	.....	دسته اول روایات در باره صید ماهی

۳۰۱	دسته دوم روایات در باره صید ماهی
۳۰۲	دسته سوم روایات در باره صید ماهی
۳۰۳	آرای فقهای امامیه درباره صید و شکار
۳۰۹	فصل دوم: صید و شکار از دیدگاه فقهای اهل سنت
۳۱۰	ابزار شکار
۳۱۰	مورد اول: درباره نوع حیوان جارحه (درنده خو)
۳۱۰	مورد دوم: راز و آلات مادی برای صید و شکار
۳۱۱	سگ شکار: آموزش دیده
۳۱۳	کیفیت آموزش و تروص آن
۳۱۴	کیفیت تذکيه شدن شکر و شرایط آن
۳۱۵	شرایط شکارچی و تسمیه هنگام آرمیدن سگ
۳۱۷	جمع بندی نهایی آرای فقهای امامیه و اهل سنت
۳۲۲	سگ معلّم و سلاح سبب تذکيه است؟
۳۲۴	بررسی و تحلیل
۳۲۷	بخش پنجم: ملحقات
۳۲۹	فصل اول: استفتائات از مراجع تقلید شیعه
۳۲۹	مقدمه
۳۳۱	استفتائات مراجع معظم تقلید در حوزه ذبح اسلامی
۳۳۱	۱. حرکت و خروج خون
۳۳۶	۲. جنس آلت ذبح
۳۳۹	۳. حکم قطع نخاع قبل از مرگ حیوان و طیور
۳۴۰	۴. معنا و حکم تتابع در ذبح
۳۴۲	۵. جوزه
۳۴۳	۶. حکم ترک قبله از روی جهل، نسیان و عمد
۳۴۶	۷. حکم جدا کردن سر حیوان قبل از خروج روح

۸. جواز اکل ذبیحه تمام گروه‌های مسلمان (جز نواصب) ۳۴۸
۹. حکم ذبیحه اهل کتاب ۳۵۰
۱۰. کیفیت تسمیه ۳۵۱
۱۱. حکم تسمیه به غیر زبان عربی ۳۵۳
۱۲. معرفی مقادیم بدن حیوان و حکم آن ۳۵۴
۱۳. شرط قبله و کفایت استقبال عرفی ۳۵۵
۱۴. حکم ذبیحه نواصب ۳۵۶
۱۵. عدم اشتراط در اتحاد ذابح ۳۵۷
۱۶. اشتراط استناد ذابح به ذابح ۳۵۸
۱۷. شرایط و احکام طع داج اربعه ۳۵۸
۱۸. عدم لزوم استناد ذبیحه به ذبِح ۳۶۰
۱۹. اشتراط تسمیه به قصد ذبح ۳۶۱
۲۰. عدم کفایت تسمیه از سوی غیر ذابح ۳۶۲
۲۱. تسمیه جنب و حیاض چه حکمی دارد؟ ۳۶۳
۲۲. حکم تسمیه واحد بر ذبایح متعدد ۳۶۳
۲۳. حکم ذبح با کارد استیل ۳۶۵
۲۴. استناد موت ذبیحه به ذبح ۳۶۶
۲۵. حکم ذابح مسلمان فاسق ۳۶۷
۲۶. حکم موالات بین تسمیه و ذبح ۳۶۸
۲۷. حکم خوردن خون مستخلف در لاشه ۳۶۹
۲۸. فرق میتة و غیر مذکی ۳۶۹
۲۹. عدم اشتراط استقبال از سوی ذابح ۳۶۹
۳۰. حکم ذبح از قفا (پشت سر) ۳۷۰
۳۱. حکم گوشت، شحم و پوست از دست مسلمان یا بازار آنها ۳۷۱
۳۲. کیفیت تطهیر گوشت آلوده به خون ۳۷۵

۳۷۷	..... طهارت خون به جای مانده در رگها.
۳۷۸	..... طهارت بخار متصاعد از لاشه غیر مذکی.
۳۷۹	..... طهارت خون بازمانده در لاشه.
۳۸۰	..... حکم شک در صحت ذبح.
۳۸۱	..... تفاوت نظر مراجع تقلید ذابح و ناظر ذبح.
۳۸۱	..... چند حکم در خصوص کشتارگاهها.
۳۸۲	..... تعیین زمان گفتن تسمیه در ذبح با دستگاه.
۳۸۳	..... معرفی اجزای پاک میتة.....
۳۸۴	..... حکم الکل صستی و الکل سفید (طبی).
۳۸۶	..... طهارت در نجاسة اهل کتاب.
۳۸۷	..... فصل دوم: ذبح در آیان
۳۹۱	..... ۱. دین یهود.
۳۹۴	..... ۲. دین زرتشت.
۳۹۴	..... ۳. دین مسیحیت (نصارا).
۳۹۷	..... پیوست تصاویر
۴۰۵	..... کتابنامه
۴۱۹	..... آیات و روایات
۴۳۳	..... نمایه‌ها

پیشگفتار

در یک نگرش، انسان برای ادامه حیات و زندگی مادی خود، نیازمند به دست آوردن مواد غذایی، از گیاهان و میوه‌ها گرفته تا مواد غذایی گوشتی و فرآورده‌های آن است که با استفاده از آنها در دستورالعمل‌های غذایی روزانه‌اش، نیروی لازم را در جهت ادامه حیاتش تأمین کند. از این رو، خداوند مَنَّان به این نیاز بشر توجه ویژه داشته، در همین راستا موجوداتی را آفریده است تا به نیازهای او پاسخ دهند. لذا برای هر یک از این موجودات با توجه به مصلحت و حاجتی که قرار داده و آنها را در این جهت آفریده، حد و مرزها و موازین و قوانینی، تعیین و مشخص قایل شده است. از باب نمونه، استفاده از انگور یا خرما را تا جایی اجازه داده که انسان از آن، شیء دیگری به نام شراب، که با حکمت آفرینش آن در تضاد است، نسازد و از آن به کار نبرد.

خداوند افزون بر ایجاد این مواد غذایی برای ادامه حیات بشر، او را با به جنبه‌های معنوی و روانی و روحی و جسمی و تأثیرات آن بر زندگی و جسمش نیز آگاهی و هشدار داده است، آنجا که می‌فرماید:

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ^۱

انسان باید به غذای خویش (و آفرینش آن) بنگرد.

منظور از طعام در آیه شریفه، بر اساس ظاهر قرآن و اهمیت خوراک در تعالی معنوی، همان طعام ظاهری و تغذیه روزانه است که خداوند بر انسان واجب کرده در طعام و خوراکی که برمی‌گزیند، توجه و دقت کند؛^۱ زیرا قرآن کریم به تغذیه و خوراک اهمیت داده و درباره خوراکی های حلال و مشروع، دستورات شرعی را بیان و مقرراتی برای آن وضع کرده است؛ مثلاً انسان هرگز نباید از گوشتی که نام خدا هنگام ذبح بر آن گفته نشده، بخورد یا به مردار و گوشت حیوانات حرام گوشت نزدیک شود. به همین دلیل، امام رضا علیه السلام در روایتی درباره علل تحریم گوشت مردار می‌فرماید:

اما مردار؛ زیرا موجب تباهی بدن و پدید آمدن بیماری است و همچنین سبب این است که خداوند خواسته است بردن نامش را هنگام ذبح، مایه حاکمیت و تمیزی میان حلال و حرام قرار دهد.^۲

این تعلیل جنبه بهداشتی عالی تحریم را بیان می‌کند؛ زیرا مصلحت و حکمت تشریح این احکام، حفظ سلامت انسان از آسیب امراض و جلوگیری از بروز عوامل آن است و بیش از هر چیز، جایگاه مهم و سازنده آیه شریفه را روشن می‌سازد.

خداوند مواد غذایی را برای انسان مهیا کرده که یکی از آنها، گوشت و فرآورده‌های آن است. همچنین خدای متعال برای اینکه او تنها از این مواد غذایی استفاده کند، دستورالعمل‌هایی صادر کرده است که با توجه بدان بتواند از گوشت و فرآورده حیوانات و پرندگان حلال گوشت درست استفاده کند. در این میان اصلی‌ترین شرط، مسئله ذبح و شرایط ذابح و ذبیحه است.

فقهای اسلام با استفاده از آیات و روایات برای استفاده از گوشت حیوانات و پرندگان که مورد مصرف غذایی انسان قرار می‌گیرد، فتاوا و دستوراتی را صادر نموده و حتی در

۱. در قرآن کریم بیش از ۴۸ بار واژه «طعام» و مشتقات آن و بیش از ۶۲ بار واژه «رزق» و مشتقات آن به کار رفته است.

۲. تحلیلی از زندگانی امام رضا علیه السلام، ص ۲۴۸.

کتاب‌های فقهی خود، باب مجزا و مستقلى را با عنوان «الصید و الذباحت» بدان اختصاص داده‌اند. پس بر اساس آیات و روایات اسلامی، تنها در صورتی می‌توان از گوشت حیواناتی مانند گاو، گوسفند، شتر، مرغ و ماکیان استفاده کرد که به شیوه اسلامی ذبح یا نحر یا صید شده باشند. در شیوه ذبح، شخص مسلمان حیوان را رو به قبله می‌خواباند و چهار رگ اصلی گردن او را از زیر برآمدگی گلو با ابزار آهنی به طور کامل می‌برد و در این صورت، گوشت حیوان ذبح‌شده، حلال و بدن آن پاک خواهد بود.

از سوی کشورهای غربی و کسانی که با روح والای احکام اسلامی آشنا نیستند یا مغرضانه عمل می‌کنند، این قانون و نظریه مطرح شده است: «ذبح و این قبیل کشتار حیوانات، یک عمل بی‌بهره و بی‌دستانه و وحشیانه است» و با اعتراض به ذبح، کوشیده‌اند جلو آن را بگیرند. لذا کسانی که مانند لهستان و سوئد آن را ممنوع اعلام کرده‌اند و به‌ویژه پارلمان هلند در ۲۸ ژوئن ۲۰۱۱ چنین لایحه‌ای را تصویب کرده است: «انجام ذبح اسلامی و یهودی در کشور به منظر کشتن درد و رنج حیوانات در زمان کشتن آنها، ممنوع می‌گردد».

در این نوشتار افزون بر تبیین جایگاه ذبح در زنجیره علایی، بیان آثار معنوی، روحی، روانی، جسمی و شرایط آن از دیدگاه اسلام، به جواب این اعتراضات و نیز این مسئله خواهیم پرداخت که عمل ذبح، عملی کاملاً عاقلانه و مفید، هم از جهت بُعد روانی و معنوی و هم از جهت بُعد بهداشت و سلامت گوشت و خاصیت آن است و شیوه‌هایی از قبیل شوک الکتریکی، گیوتین، تفنگ و شلیک مستقیم به مغز و مانند آن، افزون بر اینکه در کمتر درد کشیدن حیوان، چندان تفاوتی با ذبح ندارد، بلکه روش ذبح، بهتر و کارآمدتر در سلامت و بهداشت گوشت و احترام به حقوق حیوان بوده، بهترین شیوه در حفظ سلامت روحی، روانی و معنوی گوشت برای خورنده آن خواهد بود.

در کتاب پیش رو به ابعاد و زوایای آثار معنوی، روحی، روانی و جسمی «ذبح در اسلام» و نیز احکام و شرایط فقهی و امور مربوطه، مانند ذایح، آلات ذبح، ذبیحه و

استقرار حیات، و ابزار و دستگاه پیشرفته و جدید ذبح، در طی چهار بخش و فصول مرتبط و ملحقات خواهیم پرداخت؛ افزون بر آنکه با ارائه دیدگاه‌ها و ادله اهل تسنن و جمع‌بندی آن با آرای امامیه، مباحثی ارائه خواهیم نمود.

در ملحقات با بهره‌گیری از توضیح المسائل و استفتائات مراجع بزرگوار تقلید، به پرسش‌های مهمی که درباره ذبح اسلامی و موضوعات مربوط مطرح شده، پاسخ داده شد. و به موضوع ذبح در ادیان الهی نیز پرداخته شده است. همچنین ساختار مطالب، محتوا و باحث را به طور روان و سلیس تنظیم کرده‌ایم تا تمامی خوانندگان بتوانند از آن، استفاده علمی و عملی و کاربردی ببرند.

از آنجا که «ذبح شرعی دام و طیور» از موضوعات مهم مورد ابتلای هر روز مسلمانان در مواد مصری غذایی است و همچنین ناظران شرعی همواره با مسائل فقهی آن در بحث نظارت در حلال و حرام و نیز در کنار برادران اهل سنت روبه‌رو می‌شوند، دانستن احکام فقهی مذکور، اسلامی در کنار فقه امامیه، افزون بر مباحث تقریبی، کاملاً ضروری و اساسی به نظر می‌رسد.

از این رو، آرای فقهی مذاهب چهارگانه اهل سنت به فراخور بحث‌های مرتبط، در بخش‌های کتاب در کنار آرای فقهای امامیه به همراه جمع‌بندی آرای فریقین مطرح گردیده است تا محققان و دانشوران علوم دینی و عموم مسلمانان با مطالعه آن از احکام فقهی یکدیگر آگاهی کامل یابند و با تکالیف خود آشنا شوند. و ختمی گرچه ناچیز به «فقه التقریب» صورت گرفته باشد.

این کتاب دارای مجوز رسمی انتشار از مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمته الله علیه به شماره ۳۲۶-۱۳۹۳/۳/۵ و مؤسسه پژوهشی - فرهنگی انقلاب اسلامی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی خامنه‌ای - مدظله - به شماره ۱۱۰۰۵/ص/۱۵ است.

البته ناگفته نماند جرقه‌های فکری کتاب حاضر، پیش از عزیمت به کشور برزیل به عنوان نماینده مذهبی جمهوری اسلامی ایران در نظارت بر ذبح شرعی زده شد.

شایان ذکر است که از مقدمه پرمحتوا و دلنشین استاد بزرگوارم، حضرت آیت الله حاج شیخ محسن اراکی، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و مؤسسات تنظیم نشر و آثار امام خمینی رحمته و مقام معظم رهبری (مدظله) و معاونت پژوهشگاه مطالعات تقریبی و انتشارات مجمع تقریب مذاهب اسلامی صمیمانه سپاسگزاری کرده، از همه عزیزانی که با اینجانب همکاری داشتند، کمال امتنان را دارم.

وَ آخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

بنیامین شیرخانی

عضو شورای عالی نظارت شرعی

بر ذبیح و صید و تولیدات حلال

قم المقدسه؛ ۱۳۹۷

www.ketab.ir